

УДК 338.47

**СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТРАНСПОРТНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ**

**SYSTEMIC APPROACH TO STRATEGIC MANAGEMENT OF A
TRANSPORT ENTERPRISE**

І.П. Порсюрова, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (м. Харків)

I.P. Porsiurova, PhD (Econ.), Associate Professor

V.N. Karazin Kharkiv National University (Kharkiv)

Сучасна трансформація ринкового середовища, в якому функціонують підприємства, зумовлює появу нових викликів, пов'язаних із необхідністю пошуку ефективних підходів до забезпечення та збереження конкурентоспроможності. Це, у свою чергу, вимагає розробки стратегічних і тактичних рішень, спрямованих на досягнення довготривалого успіху. В таких умовах управлінський персонал підприємства повинен сформувати систему менеджменту, здатну забезпечити стратегічну адаптивність суб'єкта господарювання. Особливе значення при цьому набуває управління портфелем бізнес-стратегій, які спрямовані на реалізацію стратегічних завдань у різних напрямках діяльності підприємства.

В умовах цифровізації функціонування національної економіки транспортні підприємства стикаються з необхідністю швидкого реагування на зміни зовнішнього середовища, технічного переозброєння та оптимізації логістичних процесів. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває стратегічне управління, основним завданням якого є забезпечення довгострокової ефективності, конкурентоспроможності та адаптивності підприємства до умов зовнішнього середовища. Системний підхід дозволяє комплексно аналізувати діяльність транспортного підприємства як сукупність взаємозалежних елементів, що функціонують задля досягнення стратегічних цілей.

Системний підхід базується на уявленні про підприємство як про складну відкриту систему, що має свою внутрішню структуру, зовнішні зв'язки та цілісність функціонування. Він передбачає всебічний аналіз як внутрішніх компонентів (організаційна структура, кадровий потенціал, технічне забезпечення, фінансові ресурси), так і зовнішніх факторів (ринкове середовище, законодавчі обмеження, інноваційні тренди) [1].

Для транспортного підприємства системний підхід до управління стає незамінним інструментом. Він дозволяє здійснити комплексний аналіз діяльності транспортного підприємства (від логістики та технічного

обслуговування до фінансів та роботи з персоналом) як єдиної системи. Такий комплексний аналіз допомагає виявити найважливіші особливості функціонування транспортної системи та врахувати головні фактори, що впливають на її розвиток. При цьому необхідно зауважити: цілі та результати окремих підрозділів мають бути підпорядковані загальній стратегічній меті транспортного підприємства. У стратегічному управлінні системний підхід дозволяє:

- забезпечити цілісне бачення функціонування підприємства;
- виявляти критичні точки у взаємозв'язках між елементами системи;
- формувати обґрунтовані управлінські рішення;
- адаптуватися до динамічних змін зовнішнього середовища;
- забезпечити узгодженість стратегічних і тактичних цілей.

Транспортна галузь характеризується високим рівнем складності та взаємозалежності усіх її елементів – технічного, організаційного, інформаційного та людського факторів. Це зумовлює необхідність інтеграції системного підходу в стратегічне управління з метою забезпечення гнучкості та адаптивності підприємства. Відповідно, ефективне стратегічне управління вимагає:

- розробки інтегрованої логістичної стратегії;
- запровадження цифрових технологій для автоматизації процесів;
- формування ефективної системи моніторингу фінансових показників діяльності;
- розвитку партнерських мереж для підвищення конкурентоспроможності;
- підвищення інноваційної активності підприємства.

Між системним підходом до управління підприємством і процесом формування загальної стратегії простежується тісний взаємозв'язок. Стратегічне планування виступає важливим інструментом реалізації стратегічного управління, яке, у свою чергу, розглядається крізь призму системного аналізу та моніторингу діяльності підприємства та його розвитку.

Системний підхід у стратегічному управлінні транспортними підприємствами є важливою передумовою для досягнення їх довгострокової стійкості та розвитку. Завдяки комплексному аналізу та взаємопов'язаному управлінню всіма елементами внутрішнього середовища, підприємства отримують можливість адекватно реагувати на виклики мінливого ринку та ефективно реалізовувати власні стратегічні цілі, що дозволить в подальшому розробити моделі інтегрованого стратегічного планування з урахуванням специфіки транспортної галузі та інноваційного розвитку.

[1] Гур'янов А. Б., Гришко О.А. Системний підхід до стратегічного управління підприємством. Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 274-277. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2011_34_200